

OD IDEJE DO PROJEKTA

Program
Mladi na djelu

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

Program
Mladi
na djelu

02 I. DIO - UVOD

- 04 Akcija 1 - Mladi za Europu
- 05 Akcija 2 - Europska volonterska služba
- 05 Akcija 3 - Mladi u svijetu
- 06 Akcija 4 - Sustavi podrške mladima
- 06 Akcija 5 - Potpora europskoj suradnji u polju mladih

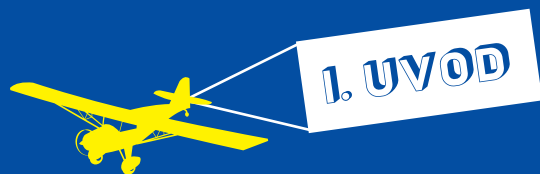
08 II. DIO - OD IDEJE DO PROJEKTA

- 10 Korisni izvori informacija (za početnike i napredne)
- 12 Kako pronaći partnere?
- 13 Od ideje do nove ideje - projektni ciklus
- 15 Oči u oči s prijavnim obrascem

20 III. DIO - PROVEDBA PROJEKTA

- 22 Što se događa nakon odobravanja projekta?
- 23 Na što treba obratiti pozornost prilikom provedbe?
- 23 Vidljivost i širenje te iskorištavanje rezultata
- 24 Youthpass
- 25 Završno izvješće

26 IV. DIO - ŠTO NAKON PROJEKTA?

Kad se spomene **obrazovanje i učenje**, većina ljudi najprije pomisli na sustav formalnog obrazovanja, usvajanje teoretskog znanja i kontinuirano vrednovanje po ustaljenim mjerilima. No, osim formalnog, postoje i neformalno i informalno učenje, kojima se znanja, stavovi i vještine stječu na druge načine.

Neformalno učenje odnosi se na učenje izvan sustava i kurikula formalnog obrazovanja. Metodologija je raznovrsna i šarolika, a aktivnosti su unaprijed planirane i usmjerene na sudionike procesa neformalnog učenja te odražavaju potrebe i interese tih sudionika.

Informalno učenje je nesvjesno učenje putem djelovanja i prakse, a odvija se svakodnevno i u raznim prilikama, od svladavanja kulinarskih vještina druge kulture dugoročnim boravkom u Europskoj volonterskoj službi pa do učenja osnova stranih jezika od vršnjaka i novostecenih prijatelja iz drugih zemalja na razmjeni mladih.

Ako se pitate otkuda sad strani jezici i druge zemlje, kakve su to razmjene posrijedi i što vi kao mlada osoba imate od svega toga, na pravom ste mjestu! Europska unija već više od 20 godina kontinuirano ulaže upravo u dimenziju neformalnog i informalnog učenja mladih putem programa i fondova koji su evoluirali u program **Mladi na djelu** 2007. godine.

Program Mladi na djelu najveći je program Europske unije namijenjen isključivo mladima i onima koji se bave mladima te njihovim neformalnim i informalnim učenjem. Iako financijski relativno malen i s proračunom od oko 130 milijuna eura godišnje na razini cijele Europe, program Mladi na djelu od 2007. godine do danas pružio je priliku stotinama tisuća mladih da upoznaju vršnjake iz ostalih europskih zemalja (ali i šire), naprave nešto korisno za svoju zajednicu (i u svome mjestu, ali i na europskoj razini) te da razviju znanja, stavove i vještine koji im koriste u osobnom životu, ali i u daljnjem obrazovanju ili čak zapošljavanju.

Program Mladi na djelu podijeljen je na 5 akcija, a neke od njih dijele se i na jednu ili više podakcija:

Akcija 1 - Mladi za Europu

Akcija 2 - Europska volonterska služba

Akcija 3 - Mladi u svijetu

Akcija 4 - Sustavi podrške mladima

Akcija 5 - Potpora europskoj suradnji u polju mladih

Akcija 1 - Mladi za Europu

Ova je akcija srce programa Mladi na djelu i uključuje više stvari: **razmjene mladih**, gdje skupine mladih iz različitih zemalja imaju priliku sastati se i učiti (naravno neformalno) o sličnostima i različitostima između svojih kultura na zabavan način. Putem **inicijativa mladih** skupina mladih iz jedne ili više zemalja ima priliku provesti manji projekt (kreativnost i originalnost su na cijeni!) i tako u isto vrijeme učiniti nešto korisno za zajednicu u kojoj žive, ali i steći neka nova znanja i vještine koje mogu primijeniti i u svom svakodnevnom životu. **Demokratski projekti mladih** približavaju mehanizme donošenja odluka mladima i potiču njihovo aktivno sudjelovanje u društvu. Ako vas je oduvijek (ili odnedavno) zanimalo kako se donose odluke u Hrvatskoj ili čak na europskoj razini te što nas očekuje ulaskom u Europsku uniju ili ako želite o tome raspravljati sa svojim vršnjacima iz drugih zemalja ili natjerati svoje prijatelje da počnu razmišljati o tome, ovo je akcija za vas. I, naravno, sve se događa u neformalnom okruženju, stoga obećavamo da vam neće biti dosadno.

Akcija 2 - Europska volonterska služba

Za one pustolovna duha koji svaku noć sanjaju o tome kako će se ujutro probuditi i kroz prozor ugledati austrijske Alpe, ocean u Portugalu, mađarsku ravnicu, norveški fjord ili neki od grčkih otoka, a u isto vrijeme raditi nešto korisno za lokalnu zajednicu sredine u kojoj žive i svakodnevno gledati pozitivan učinak svog rada, upoznavati mlade iz drugih zemalja, družiti se, zabavljati i sl., tu je Europska volonterska služba, popularno zvana i EVS („i-vi-es“).

Trenutačno je više od 4000 prilika za dugoročno volontiranje (od 2 mjeseca do 12 mjeseci) diljem Europe, a najbolja je stvar to da vas nitko ne pita imate li diplomu, koliko jezika znate i kakvo vam je dosadašnje iskustvo s radom ili volontiranjem. Ako nam ne vjerujete, potražite sebi najbližeg EVS volontera i uvjerite se sami!

Akcija 3 - Mladi u svijetu

Nažalost, sve zemlje ne mogu ravnopravno sudjelovati u programu Mladi na djelu. Program je u potpunosti otvoren tzv. **Programskim zemljama**, koje uključuju zemlje članice EU, Norvešku, Island, Lihtenštajn, Tursku, Švicarsku i Hrvatsku. Sve ostale zemlje svijeta sudjeluju u programu Mladi na djelu putem jedne od dviju podakcija unutar Akcije 3.

Akcija 4 - Sustavi podrške mladima

Ova akcija podržava, kao što i samo ime govori, sve strukture koje rade s mladima. Ako svakodnevno radite s mladima, obratite pozornost na podakciju 4.3 **Osposobljavanje i umrežavanje**, u kojoj možete razmijeniti iskustva s kolegama iz drugih zemalja te raditi na stvaranju novih projekata.

Akcija 5 - Potpora europskoj suradnji u polju mladih

Ova je akcija slična demokratskim projektima mladih (u okviru Akcije 1), no s naglaskom na prisutnost i aktivan (tzv. **strukturirani**) dijalog između mladih i onih koji su odgovorni za politiku prema mladima.

Zvuči komplicirano, ali nije. Ovisno o tome kakve ideje imate, kakvi su vam dugoročni planovi i čime se bavi organizacija koju vodite ili čiji ste član, vrlo je vjerojatno da ćete se pronaći u jednoj ili dvije od navedenih pet akcija. Ne zaboravite da svaka od njih ima niz kriterija glede broja sudionika, trajanja projekta i sl. kao i to da odstupanja od tih kriterija ne smije biti, pa svakako pogledajte **Programski vodič**, koji možete preuzeti sa stranice www.mobilnost.hr.

U Hrvatskoj je za provedbu programa Mladi na djelu zadužena **Agencija za mobilnost i programe EU**, koja djeluje kao nacionalna agencija za program Mladi na djelu, a osim ovog provodi još jedan velik program Europske unije, ali na polju formalnog obrazovanja - **Program za cjeloživotno učenje**.

Znamo da su prijava i provedba projekata vrlo stresne za organizacije, od toga kako formulirati ideju u jezik programa Mladi na djelu, kako ispuniti prijavni obrazac, pa do toga što vas sve čeka nakon što se projekt odobri. Također znamo da većina organizacija nema iskustva s programom Mladi na djelu (Hrvatska punopravno sudjeluje u Programu tek od 2011. godine). Stoga smo napravili ovu kratku publikaciju kojoj je cilj voditi vas kroz sve faze projektnog ciklusa - od prvobitne ideje pa do zaključenja odobrenog projekta.

Nije zamišljeno da ovu publikaciju pročitate u jednom danu od prve do zadnje stranice, nego da se njome služite kao priručnim alatom u pripremi, provedbi i evaluaciji projekta. I, naravno, za sve dodatne podatke i objašnjenja slobodno nam se javite na yia@mobilnost.hr.

II. OD IDEJE DO PROJEKTA

Program

Mladi na djelu poznat je po tome što potiče kreativnost i inovativnost. Dok god ideja za projekt uključuje mlade iz raznih zemalja, zasniva se na metodama neformalnog učenja i uklapa se u ciljeve i prioritete programa Mladi na djelu, moguće ju je prijaviti za financijsku potporu.

No, svaka projektna prijava mora zadovoljiti stroge tzv. kriterije formalne prihvatljivosti kako bi se uopće uzela u obzir za daljnje razmatranje i provjeru kvalitete. Kriteriji formalne prihvatljivosti razlikuju se od akcije do akcije i od podakcije do podakcije, no neki najčešći uključuju pravni status prijavitelja i partnera, broj partnera u projektu, dob i broj sudionika, trajanje projekta i aktivnosti, do kada se i kako mora poslati prijava i sl. Prije nego što počnete ispunjavati prijavni obrazac, pažljivo pročitajte dio u Programskom vodiču koji navodi sve kriterije prihvatljivosti za podakciju za koju se prijavljujete i razmislite uklapa li se u te kriterije i kako ideja koju imate. Neke ćete vjerojatno morati malo prilagoditi kako bi projekt bio prihvatljiv.

Iznimno su važni, a često zapostavljeni, ciljevi i prioriteti. Program Mladi na djelu ima svoje ciljeve i prioritete te podudaranje svake projektne ideje s njima nosi do 30% ukupnog broja bodova koje projekt može dobiti prilikom procesa procjene kvalitete. Dok „naštimate“ svoju projektnu ideju, svakako razmislite pažljivo kako se projekt poklapa s ciljevima programa Mladi na djelu te njegovim stalnim i godišnjim prioritetima te kako ga poboljšati s tog aspekta.

Korisni izvori informacija (za početnike i napredne)

Većina organizacija prvi kontakt s programom Mladi na djelu ostvari preko svoje nacionalne agencije. Program Mladi na djelu većim se dijelom provodi decentralizirano, što znači da u svakoj programskoj zemlji postoji nacionalna agencija, koja je zadužena za provedbu programa Mladi na djelu, od same promocije Programa, potpore prijaviteljima, preko evaluacije projektnih prijava do praćenja odobrenih projekata i učinka Programa na mlade i rad s mladima u toj zemlji. U Hrvatskoj je to Agencija za mobilnost i programe EU. Na www.mobilnost.hr možete pronaći svu potrebnu natječajnu dokumentaciju, ali i mnoge korisne savjete i izvore informacija.

Prvi i osnovni izvor informacija o programu Mladi na djelu je Programski vodič. Programski vodič je pravni dokument koji je namijenjen svima koji žele sudjelovati u programu Mladi na djelu. Sadrži informacije o ciljevima i prioritetima, akcijama i glavnim odlikama programa Mladi na djelu te kriterije i uvjete sudjelovanja. Ono što je važno naglasiti jest da se Programski vodič ažurira svake godine, a nova verzija obično izlazi u prosincu za sljedeću godinu. Iako su promjene obično minimalne, svakako pripazite na to da imate najnoviju verziju Programskog vodiča. Programski vodič na hrvatskom i engleskom jeziku možete preuzeti sa stranica Agencije za mobilnost i programe EU, a verzije na svim službenim jezicima EU na stranicama Europske komisije.

S obzirom na raznovrsnost nacionalnih sustava i situacije u radu s mladima, svaka nacionalna agencija može donijeti svoje nacionalne prioritete, ali i uvesti neka nacionalna pravila. Prilikom prijave projekta svakako obratite pozornost i na dokument pod nazivom Nacionalni prioriteti i dodatna pravila za prijavu i provedbu projekata programa Mladi na djelu u Republici Hrvatskoj. Kao i Programski vodič, taj se dokument redovito ažurira, a preuzeti ga možete sa stranica Agencije za mobilnost i programe EU.

Za one koji paze na kvalitetu svojih projekata i žele maksimalno iskoristiti program Mladi na djelu, posjet stranicama SALTO resursnih centara prijeko je potreban - www.salto-youth.net. SALTO je mreža od 8 resursnih centara, koji su raspršeni diljem Europe te rade na europskim prioritetnim područjima unutar rada s mladima. Tako postoje 3 regionalna centra koja su zadužena za praćenje i potporu programu Mladi na djelu u susjednim partnerskim zemljama (zemlje koje ne sudjeluju punopravno u programu Mladi na djelu) - jugoistočna Europa, istočna Europa i Kavkaz te sredozemne partnerske zemlje. Uz regionalne postoji i 5 tematskih centara koji pokrivaju prioritete programa Mladi na djelu ili rade na nekim tehničkim stvarima - kulturna raznolikost, uključivanje mladih s manje mogućnosti, sudjelovanje mladih, osposobljavanje i suradnja te informiranje.

SALTO centri pružaju stručnu potporu organizacijama, osobama koje rade s mladima i nacionalnim agencijama putem programa osposobljavanja, mogućnosti umrežavanja i tiskanja publikacija. Na SALTO stranicama svakako pogledajte:

- **Europski kalendar osposobljavanja**, gdje možete pretraživati razne programe osposobljavanja koje organiziraju nacionalne agencije i SALTO centri diljem Europe
- **Publikacije i metode** relevantne za rad s mladima i provođenje projekata unutar programa Mladi na djelu
- **Bazu trenera** iz cijele Europe (a i šire) koji su iskusni u području rada s mladima i s programom Mladi na djelu
- **Primjere projekata**
- **OTLAS** - centraliziranu bazu za traženje projekata, gdje možete unijeti svoju organizaciju i/ili projektну ideju, ali i pretraživati druge po raznim kriterijima.

Za one koji žele znati više, Europska komisija i Vijeće Europe uspostavili su **Partnerstvo na polju mladih** (<http://youth-partnership-eu.coe.int/>), gdje uz novosti s područja politike prema mladima možete pronaći razne publikacije i časopise važne za rad s mladima, među kojima se ističe T-Kits, serija tematskih priručnika sa sadržajem relevantnim za rad s mladima i upravljanje organizacijama mladih.

Na stranicama Europske komisije možete pronaći razne informacije vezane za sam program Mladi na djelu te općenito o radu s mladima:

- Mnoge korisne informacije o programu Mladi na djelu i europskim strategijama prema mladima te najnovije verzije relevantnih dokumenata (Programski vodič, obrasci itd.) na službenim jezicima EU - http://ec.europa.eu/youth/index_en.htm
- Na stranicama Izvršne agencije možete pronaći informacije i natječaje za podakcije programa Mladi na djelu koje se provode na centraliziranoj razini - http://eacea.ec.europa.eu/youth/index_en.php
- Na Europskom portalu za mlade možete pronaći razne novosti vezane za mlade i rad s mladima te informacije o mogućnostima za mlade diljem Europe u polju studiranja, rada, volontiranja i prava mladih - <http://europa.eu/youth/index.cfm>
- Eurodesk mreža pruža usluge informiranja mladima i osobama aktivnim u radu s mladima o europskim mogućnostima u obrazovanju i osposobljavanju te o uključivanju mladih u europske aktivnosti - <http://www.eurodesk.eu>

II. OD IDEJE DO PROJEKTA

Kako pronaći partnere?

Kvalitetno partnerstvo jedan je od ključnih uvjeta za uspješnu provedbu projekata. Ujedno, pronaći partnere, pogotovo iz drugih zemalja, često je teže od razvoja same projektne ideje. Prilikom odabira partnera za svoj projekt pokušajte naći partnere koji su zainteresirani za projekt i čija je djelatnost povezana s temom projekta kako bi njegov učinak bio najveći mogući i na partnere i na sudionike. Također, partnere što više uključite u razradu projektne ideje i ispunjavanje prijavnog obrasca. Tako ćete osigurati motiviranost partnera za projekt od početka do kraja.

Za traženje partnera predlažemo:

1. **OTLAS** - centralizirana baza za traženje međunarodnih partnera za projekte unutar programa Mladi na djelu - <http://www.otlas.eu>
2. **Europska baza organizacija akreditiranih za EVS** - nužna za traženje partnera za EVS projekte, no većina organizacija navedenih u EVS bazi radi i projekte u drugim podakcijama. Možete pretraživati po državi, gradu ili temi kojom se organizacija bavi - http://ec.europa.eu/youth/evs/aod/hei_en.cfm
3. **Youth Networks** - popularna baza za traženje partnera za koju je potrebno registrirati se najprije kao organizacija - <http://www.youthnetworks.eu/>
4. osobni kontakti - ako vi ili netko od vaših partnera ima svoju mrežu kontakata, zašto to ne iskoristiti?
5. **Google** - ako znate s kakvim partnerima želite surađivati, možete ih potražiti na internetu i kontaktirati izravno
6. postoji i velik broj grupa na svim društvenim mrežama te mailing lista gdje možete pronaći partnere

Uključite partnere u projekt od početka do kraja, kako u planiranje tako i u provedbu. Svi partneri na projektu (osim prijavitelja) moraju ispuniti **preliminarni partnerski sporazum** (poznat u žargonu programa Mladi na djelu kao part III, iako u novim e-obrascima koji su se počeli upotrebljavati od 2012. taj dio ne čini treći dio prijave). Dok pišete projekt, svakako im pošaljite što više informacija o projektu, objasnite im njihovu ulogu u svakoj fazi projekta i tražite od njih povratne informacije i ideje o tome kako poboljšati projekt. Iako ovo znači malo više posla u fazi pripreme projekta, svakako će vam olakšati provedbu i evaluaciju.

Od ideje do nove ideje - projektni ciklus

Vjerojatno ste primijetili da se često spominju riječi kao što su priprema, provedba i evaluacija. Iako se možda čine jednostavnima, nerijetko ih je teško staviti na papir, a još teže provesti u praksu. Programski vodič na početku svake podakcije odmah ispod opisa naglašava da se svaki projekt sastoji od tri faze:

- **planiranje i priprema**
- **provedba (konkretna aktivnost ili - u EVS-u - služba)**
- **evaluacija.**

Nijedan projekt ne počinje dolaskom sudionika niti završava njihovim odlaskom. Ako imate ideju, provjeravate može li se ona realizirati u sklopu programa Mladi na djelu, dogovarate detalje s partnerima, osmišljavate detalje same aktivnosti i spremate se ispunjavati prijavni obrazac - onda ste u **fazi planiranja**. Faza planiranja završava predajom prijavnog obrasca nacionalnoj agenciji. Iako se ova faza možda čini nevažnom, imajte na umu da će prijavni obrazac biti sastavni dio ugovora koji ćete potpisati s nacionalnom agencijom te se obvezujete provesti sve navedeno u prijavnom obrascu u skladu s pravilima programa Mladi na djelu. Zato pripazite što pišete u prijavnom obrascu jer će se vaš projekt ocjenjivati prema onome što piše u prijavnom obrascu, a njegova konačna uspješnost mjeriti prema tome koliko se projekt u konačnici poklapa s onim što je navedeno u prijavnom obrascu. A naravno, ovo je program za mlade, tako da biste i budućim sudionicima projekta (ako to niste vi) trebali dati mogućnost da sudjeluju u izradi projekta jer ćete ih tako motivirati da u njemu sudjeluju do samoga kraja.

Nakon što ste ispunili prijavni obrazac i poslali ga nacionalnoj agenciji, pripremite se na oko dva mjeseca čekanja, koliko otprilike protekne od roka za prijave do donošenja odluke i slanja obavijesti prijaviteljima. Upravo zato Programski vodič strogo propisuje da projekti mogu početi najranije **tri mjeseca nakon roka za prijave**.

Upravo ta tri mjeseca nakon roka za prijave vrijeme je kada možete početi **fazu pripreme projekta**. Faza pripreme ne sastoji se samo od nabave potrebnog materijala za samu aktivnost i rezervacije smještaja, nego je osim logističke pripreme važna i priprema mladih za sudjelovanje u aktivnosti. Imajte na umu da će mnogima od njih to biti prvo međunarodno iskustvo pa će ih trebati pripremiti na kulturne razlike s kojima će se uskoro susresti. Ili im možda trebaju neke posebne pripreme ili vještine za same aktivnosti koje će provoditi. U nekim podakcijama čak možete organizirati **Unaprijed planirani posjet**, u okviru kojeg se možete susresti s partnerima i dogovoriti zadnje detalje. Kad planirate projekt, svakako ostavite dovoljno vremena za pripremu i ne zaboravite sve opisati u prijavnom obrascu.

11. OD IDEJE DO PROJEKTA

O samoj **fazi provedbe** nije potrebno puno govoriti jer je ona kulminacija svakog projekta, a njezino trajanje ovisi o kriterijima pojedine podakcije te prirodi aktivnosti koju planirate. U nekim podakcijama (npr. Inicijative mladih) nije određeno trajanje same provedbe aktivnosti, tako da se može dogoditi da projekt ima nekoliko aktivnosti, između kojih se izmjenjuju faze pripreme i evaluacije.

Faza evaluacije, možda će vas iznenaditi, počinje već u fazi planiranja. Za kvalitetan projekt nužno je pratiti, evaluirati i prilagođavati ga kontinuirano od početka do kraja. Recept za savršenu evaluaciju ne postoji, nego ovisi o vrsti projekta i njegovih aktivnosti, no evo nekoliko ideja koje vam mogu koristiti:

- pisani obrasci
- redoviti sastanci tima koji organizira i vodi projekt
- redoviti sastanci s mladim sudionicima u svim fazama projekta
- neformalne metode.

Također ne postoji formula koliko vremena treba ostaviti nakon završetka projekta za fazu evaluacije. Imajte na umu da se **širenje i iskorištavanje rezultata te planiranje nastavka projekta** događaju u toj fazi, tj. nakon završetka projekta.

Prilikom određivanja datuma početka i kraja projekta vodite se činjenicom da je to razdoblje kada možete trošiti sredstva koja ćete dobiti od programa Mladi na djelu, da je trajanje projekta propisano Programskim vodičem i razlikuje se od podakcije do podakcije te da ćete najkasnije dva mjeseca nakon datuma koji odredite kao datum završetka projekta morati predati završno izvješće i svu popratnu dokumentaciju nacionalnoj agenciji.

Oči u oči s prijavnim obrascem

Prijavni obrazac je osnova vaše prijave za projekt i na neki način jedini „alat“ koji imate da biste uvjerali ocjenjivače da je upravo vaš projekt vrijedan financiranja. Stoga je kvalitetno ispunjen prijavni obrazac preduvjet za uspjeh vašeg projekta.

Od 2012. godine za prijavu projekata unutar programa Mladi na djelu (osim za Akciju2, za koju vrijede tiskani obrasci) upotrebljavaju se e-obraci, koje korisnici ispunjavaju na računalu, podnose preko interneta elektronički te potpisani primjerak obrasca šalju poštom na adresu nacionalne agencije zajedno sa svom popratnom dokumentacijom. Ta procedura ubrzava postupak obrade projekata i olakšava njihovu prijavu jer projekte nije moguće podnijeti dok god nisu zadovoljeni formalni kriteriji.

Iako možda imate jasnu ideju o tome što projektom želite postići, ako trenutčno pišete svoj prvi projekt u okviru programa Mladi na djelu, vjerojatno imate teškoća s prenošenjem te ideje na papir i njezinim formuliranjem u skladu s kriterijima programa Mladi na djelu i pitanjima u prijavnom obrascu. To je normalno. Program Mladi na djelu upotrebljava specifičan žargon koji je u početku najčešće teško razumjeti, no nakon prvog projekta vješto ćete baratati svom terminologijom potrebnom za daljnje projekte.

Kako bismo demistificirali prijavni obrazac, najbolje ga je raščlaniti na njegove sastavne dijelove. E-obrazac se sastoji od 13 dijelova:

- **Podnošenje** - u ovom dijelu odabirete vrstu projekta koji prijavljujete, njegovo mjesto održavanja, nacionalnu agenciju svoje zemlje i broj predlagača u projektu. Kasniji dijelovi prijavnog obrasca bit će izmijenjeni ovisno o tome što ovdje označite, tako da ovaj dio ispunite na početku i u cijelosti.
- **Dio A: Predlagač i Dio B: Profil** - ovisno o broju partnera koji ste označili u prethodnom dijelu, toliko će vam se polja za upisivanje ovdje otvoriti. Najprije upisujete svoje podatke, a zatim podatke svakog od partnera u projektu. Od svakog partnera morat ćete zatražiti podatke koji se traže, a nakon što cijeli prijavni obrazac bude ispunjen, svaki od partnera trebat će ispisati stranicu gdje se traži njihov potpis i dostaviti vam njezin izvornik. U fazi prijave možete dostaviti i skeniranu ili faksiranu verziju stranice s potpisom, no izvornik mora stići u Agenciju najkasnije mjesec dana od roka za prijave.
- **Dio C: Identifikacija i sažetak projekta** - ovdje upisujete datume projekta i aktivnosti. Pripazite da su u skladu s kriterijima podakcije koju prijavljujete! Sažetak projekta je prilika da svoj projekt predstavite u nekoliko kratkih rečenica i vrlo vjerojatno će se upotrijebiti za objavljivanje, stoga pripazite što pišete. Preporučljivo je pisati u prezentu jer će taj sažetak Agencija koristiti sve do trenutka dok ne podnesete završno izvješće.
- **Dio D: Operativni kapacitet** - prilikom procjene projekata, gleda se i kapacitet organizacije da provede predloženi projekt. Ovdje upišite kako ste povezani s temom projekta i pokažite da ste motivirani i sposobni provesti ga do kraja.
- **Dio E: Opis projekta** - projekti koji su zadovoljili sve kriterije prihvatljivosti prolaze procjenu kvalitete projekta, gdje se gleda upravo ovaj dio i na temelju čega se donosi odluka o financiranju nekog projekta. Stoga posvetite dovoljno vremena ovom dijelu! Vaš projekt trebao bi se uklapati u ciljeve i prioritete programa Mladi na djelu i upravo to nosi veći dio konačne ocjene projekta. Stoga, pazite da se sve što ste označili preklapa s kasnijim narativnim dijelom prijave. Pažljivo pročitajte tekst svakog pitanja i odgovorite na sva pitanja i potpitanja. Za ideje i objašnjenje određenih pojmova pogledajte Programski vodič, dio „Kako razviti dobar projekt?“, koji se nalazi na kraju svake podakcije i objašnjava dijelove prijavnog obrasca koji se traže u dijelu E.
- **Dio F: Sudionici** - ovdje navodite sudionike u projektu. Pripazite da su sudionici iz svih zemalja uključenih u projekt zastupljeni u projektu i navedeni u ovom dijelu te da njihov broj i struktura odgovaraju kriterijima podakcije za koju se prijavljujete. I ne zaboravite da poslije, tijekom provedbe projekta, veća odstupanja od ovoga nisu dopuštena, stoga pažljivo planirajte broj sudionika.
- **Dio G: Proračun** - prilikom izrade proračuna pripazite na pravila financiranja podakcije za koju se prijavljujete te na iznose po zemljama za stavke gdje je financiranje paušalno. E-obrazac će automatski zbrojiti sve stavke. Kod putnih troškova budite što određeniji i detaljniji kako biste izbjegli smanjenje proračuna prilikom evaluacije projekta. Svi troškovi moraju biti jasno povezani s projektom, što detaljnije specifikirani (ako je primjenjivo) i opravdani u narativnom dijelu prijavnog obrasca - npr. iznimni troškovi neće vam biti odobreni ako se proračun ne poklapa s onim što ste naveli u narativnom dijelu ili ako su iznosi/stavke preopćeniti.
- **Dio H: Bankovni detalji** - ovdje upisujete podatke o bankovnom računu na koji će se uplatiti sredstva ako projekt bude odobren. Upisujete podatke o žiro-računu organizacije i ne zaboravite da u tiskanoj verziji točnost podataka mora ovjeriti banka u kojoj je račun otvoren ako je traženi iznos veći od 25.000 EUR.

- **Dio J: Izjava zakonskog zastupnika i Dio K: Deklaracija časti dijelovi** su koje označava i potpisuje zakonski zastupnik prijavitelja kao dokaz da su svi podatci u prijavnom obrascu točni i da će prijavitelj provesti projekt u skladu s pravilima programa Mladi na djelu i važećim zakonima.
- **Dio L: Popis provjere** - ovdje je popis svih dokumenata koje vaša konačna prijava treba sadržavati. Prije slanja prijave poštom Agenciji, provjerite jeste li priložili sve potrebne dokumente i je li obrazac potpisala osoba koja je navedena kao zastupnik prijavitelja u dokumentu koji dokazuje vaš pravni status. U protivnom bi vaša prijava mogla biti odbijena.
- **Dio M: Podnošenje** - ovo je dio u kojem podnosite svoju prijavu u tri faze. Najprije pritisnite gumb „Potvrdi“, kojim će sustav provjeriti jeste li prijavu ispunili u cijelosti. Zatim „Podnesi“, kojim podnosite prijavu preko interneta te „Ispiši“, kojim ispisujete verziju koju ćete nakon potpisivanja poslati poštom Agenciji.

Pokušajte prijavu završiti najkasnije tjedan dana prije samog roka za prijavu kako biste bili sigurni da ćete imati dovoljno vremena da biste prikupili sve potpise i poslali prijavi obrazac. Obratite pozornost i na nacionalna pravila i prioritete. Ona nisu navedena u Programskom vodiču, no možete ih pronaći na stranicama Agencije. Taj dokument navodi objašnjenja što je u projektima prihvatljivo, a što nije, ali i nacionalne prioritete na kojima možete dobiti dodatne bodove. Ako se vaš projekt poklapa s nekim od nacionalnih prioriteta, ne zaboravite to navesti i objasniti u prijavnom obrascu (Dio E)!

Primjer
prijavnog
obrasca

11. OD IDEJE DO PROJEKTA

12 najčešćih pogrešaka u pisanju projekata

(provjerite prije slanja, u protivnom bi vaš projekt mogao biti odbijen!):

1. **pogrešan datum početka projekta** - datum početka projekta nikako ne može biti prije nego što prođe 3 mjeseca od roka za prijavu
2. **broj sudionika ne odgovara kriterijima podakcije**
3. **dob sudionika** - osim u podakciji 4.3, postoje strogi kriteriji o dobi sudionika u svim projektima
4. **trajanje projekta** - ako je navedeno da projekt mora trajati najmanje 3 mjeseca, to je s razlogom; mislite li da vaš projekt mora trajati kraće, sjetite se faze pripreme i evaluacije
5. **trajanje aktivnosti** - ako se predviđeno trajanje aktivnosti ne poklapa s kriterijima podakcije koja vas zanima, razmislite možete li projekt prijaviti u okviru neke druge podakcije
6. **program aktivnosti nije priložen prijavnom obrascu** - projektnoj prijavi na zasebnom listu priložite dnevni/mjesečni pregled svih aktivnosti projekta
7. **projekt uključuje sudionike/partnere iz neprihvatljivih zemalja** - sve podakcije, osim Akcije 2 i Podakcije 3.1 otvorene su **isključivo** za organizacije i sudionike iz programskih zemalja
8. **proračun nije izračunat u skladu s pravilima** - pripazite je li vaš traženi iznos u okviru prihvatljivih iznosa za tu podakciju te jesu li sve stavke opravdane, potrebne i dobro procijenjene; imajte na umu da program Mladi na djelu rijetko odobrava kupnju opreme i isplatu honorara
9. **projektna prijava pristigla je nakon roka** - završili ste prijavu u posljednji tren, pronašli poštu koja radi po noći, došli u poštanski ured minutu do ponoći, a na poštanskom žigu piše 2 min poslije ponoći. Takav projekt neće biti prihvaćen! Isplanirajte pisanje projekta tako da imate dovoljno vremena da biste ga završili i poslali.
10. **osoba koja je potpisala projektnu prijavu nije navedena na izvatku iz registra udruga** - čak i ako ste nedavno promijenili zakonskog zastupnika, u slučaju da do roka za prijavu ne možete dobiti ažurirani izvadak iz registra udruga, tražite osobu koja je navedena kao zakonski zastupnik u izvatku da potpiše prijavni obrazac
11. **projekt ne uključuje hrvatske sudionike** - svi međunarodni projekti u okviru programa Mladi na djelu zasnivaju se na razmjeni te stoga svaki projekt mora uključivati sudionike iz svih zemalja koje su navedene kao partneri u projektu (uključujući i zemlju domaćina)
12. **dijelovi prijavnog obrasca ispunjeni su rukom** - svaki dio prijavnog obrasca osim potpisa mora biti ispunjen na računalu!

12 pitanja za provjeru kvalitete projekta

(ako možete odgovoriti na svih 12 i potkrijepiti ih primjerima iz prijavnog obrasca, na dobrom ste putu da vam projekt bude odobren):

1. Možemo li ciljeve svog projekta izravno povezati s ciljevima i prioritetima programa Mladi na djelu?
2. Jesu li mladi sudionici projekta bili uključeni u njegovo planiranje? U kojoj će mjeri biti aktivno uključeni u njegovu provedbu i evaluaciju?
3. Jesu li svi partneri uključeni u projekt i koja je njihova uloga?
4. Je li tema projekta zanimljiva mladim sudionicima? Zašto?
5. Što će mladi naučiti u ovom projektu? Hoće li to naučiti neformalnim metodama?
6. Što ovaj projekt znači za lokalnu zajednicu u kojoj će se održati? Što će se promijeniti u lokalnoj zajednici nakon što se projekt završi?
7. Kakav će učinak ovaj projekt imati na našu organizaciju? Zašto ga provodimo?
8. Ovaj projekt će se kad-tad završiti. Planiramo li još jedan nakon njega?
9. Kako ćemo osigurati vidljivost projekta? Po čemu je on zanimljiv ljudima koji nisu uključeni u njega?
10. Svaki projekt ima neke rezultate. Koji su rezultati našeg projekta? Kako ćemo osigurati da ti rezultati i cjelokupan učinak projekta budu vidljivi javnosti?
11. Uključuje li naš projekt mlade koji su u nepovoljnijem položaju od svojih vršnjaka? Zašto su oni u nepovoljnijem položaju? Što ćemo napraviti kako bismo im osigurali da ravnopravno sudjeluju u projektu? Mijenja li ovaj projekt na neki način njihov položaj?
12. Hoće li sredstva koja možemo dobiti od programa Mladi na djelu biti dovoljna za provedbu cijelog projekta? Gdje ćemo i kako namaknuti sredstva koja su nam još potrebna?

III. PROVEDBA PROJEKTA

Čestitamo!
Ako vam je projekt
odobren, očekuje vas ugovaranje,
nastavak pripreme projekta,
provedba projekta te evaluacija
projekta i podnošenje završnog
izvješća.

Što se događa nakon odobravanja projekta?

Nakon što dobijete obavijest o prihvatanju projekta, slijedi proces ugovaranja. Važno je da se dosljedno držite uputa Agencije i u zadanim rokovima dostavite sve potrebne dokumente. U protivnom Agencija zadržava pravo odbijanja vašeg projekta:

- U roku definiranom u obavijesti o prihvatanju projekta, e-mailom na yia@mobilnost.hr potvrdite prihvaćate li odluku Agencije i slažete li se s dodijeljenim iznosom financijske potpore.
- Proces ugovaranja počinje vašom potvrdom o prihvatanju financijske potpore. Djelatnici Agencije će vas kontaktirati kako biste potvrdili ispravnost podataka potrebnih za izradu ugovora.
- E-mailom ćete dobiti ugovor o dodjeli financijske potpore na hrvatskom i engleskom jeziku, financijski privitak i sažetak projekta.
- Isprintajte ugovor u dva primjerka na hrvatskom i dva primjerka na engleskom, dva primjerka financijskog privitka i dva primjerka sažetka.
- Provjerite ispravnost svih podataka. Svaka pogreška uočena nakon potpisivanja Ugovora zahtijevat će sklapanje dodatka ugovoru i tako produljiti vrijeme potrebno za isplatu sredstava.
- Osoba navedena kao zakonski zastupnik potpisuje ugovor i financijski privitak te ih ovjerava pečatom (osim u slučaju neformalnih skupina).
- U roku od 2 tjedna od dana primitka ugovora elektroničkom poštom pošaljite Agenciji potpisane i pečatirane primjerke ugovora i privitaka.
- Agencija će potpisati i ovjeriti pečatom ugovor i privitke te vam vratiti po jedan primjerak svakog dokumenta.
- Prva će isplata slijediti u roku od 45 dana nakon dana potpisa ugovora od strane Agencije.

Agencija će nakon svakog roka za prijavu organizirati početni sastanak za korisnike kojima je odobren projekt na tom roku, tijekom kojeg će korisnicima dati niz korisnih uputa i savjeta. Sudjelovanje na tom sastanku posebno se preporučuje korisnicima kojima je to prvi projekt u okviru programa Mladi na djelu.

Oslobođenje od plaćanja PDV-a

U svom ugovoru provjerite jesu li troškovi vašeg projekta oslobođeni plaćanja poreza na dodanu vrijednost. Procedura oslobođenja od plaćanja PDV-a odvija se prema Pravilniku o porezu na dodanu vrijednost (NN 149/09) i Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost. Na stranicama Agencije za mobilnost i programe EU opisana je procedura kojom se ostvaruje to pravo. Kako biste osigurali da pravodobno dobijete oslobođenje od plaćanja PDV-a, od presudne je važnosti da Agenciji pošaljete zahtjev za oslobođenje od PDV-a odmah nakon potpisivanja ugovora o financiranju, s obzirom na to da procedura može potrajati i do 30 dana.

Na što treba obratiti pozornost prilikom provedbe?

Prilikom provedbe projekta važno je da se strogo pridržavate svega što ste naveli u prijavnom obrascu, a za sve promjene tražite prethodno odobrenje Agencije. Ubrzo nakon odobrenja projekta dodijelit će vam se jedan od djelatnika Odjela za program Mladi na djelu koji će pratiti tijek vašeg projekta, kojemu ćete se moći obratiti sa svim pitanjima i u slučaju da se pojave teškoće te koji će analizirati vaše završno izvješće.

Može se dogoditi da u bilo kojem trenutku tijekom provedbe projekta djelatnici Agencije dođu u financijski i/ili kvalitativni nadzor projekta. O eventualnom posjetu bit ćete obaviješteni u kratkom roku prije nego što se on održi.

Vidljivost te širenje i iskorištavanje rezultata

Ugovorna obveza svih korisnika Programa je promovirati program Mladi na djelu, odnosno financijsku potporu Europske unije njihovu projektu. To se odnosi na sve aktivnosti projekta (publikacije, internet, promotivni materijali, aktivnosti i sl.), ali i na pojavljivanje u medijima.

Korisnici su dužni koristiti logotipe programa Mladi na djelu na svim publikacijama i promotivnim materijalima koje naprave u sklopu projekta, ali i drugdje gdje je to moguće (internetske stranica korisnika, informativni materijali za sudionike, prilikom širenja i iskorištavanja rezultata, itd.). Logotipe programa Mladi na djelu koje morate koristiti u svojim projektima možete preuzeti sa stranica Agencije u vektorskom i jpeg formatu.

Osim mjera vidljivosti, koje se prije svega odnose na predstavljanje vašeg projekta i programa Mladi na djelu vanjskom svijetu, postoje i mjere širenja i iskorištavanja rezultata kojima se šire informacije o rezultatima projekta i osigurava učinkovito iskorištavanje rezultata projekta kako bi se mogli koristiti u drugim projektima, radu s mladima ili prenijeti u smjernice politike za mlade. SALTO resursni centar za mlade izdao je publikaciju „Making Waves“, koja daje smjernice i ideje kako postići što veći učinak i iskoristiti rezultate projekata programa Mladi na djelu što učinkovitije.

Europska komisija pokrenula je nedavno EVE (http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/eve/), elektroničku platformu za širenje i iskorištavanje rezultata projekata. Nacionalne agencije odabiru reprezentativne završene projekte, što korisnicima daje mogućnost da unesu podatke i materijale svog projekta u EVE.

II. OD IDEJE DO PROJEKTA

Youthpass

SVAKA mlada osoba koja je sudjelovala u aktivnostima programa Mladi na djelu ima pravo primiti potvrdu Youthpass koja prepoznaje neformalno učenje i iskustva stečena sudjelovanjem u projektima.

POTVRDA Youthpass razlikuje se od većine diploma i priznanja koje mladi primaju kao potvrdu za stečena znanja i vještine tijekom sudjelovanja u obrazovnim aktivnostima. Youthpass je istovremeno proizvod, ali i proces jer o stečenim znanjima mlade osobe ne odlučuje neka vanjska osoba, nego sam sudionik koji želi zaprimiti Youthpass. Nakon provedenih aktivnosti mlada osoba zajedno s mentorom evaluira svoje sudjelovanje u projektu te donosi zaključak o novim znanjima koja je stekla tijekom aktivnog sudjelovanja u projektu.

Potvrda Youthpass sastoji se od 3 dijela:

1. potvrda sudjelovanja te općenit opis aktivnosti projekta
2. općenit opis aktivnosti u kojima je sudjelovala mlada osoba
3. opis sposobnosti koja je mlada osoba stekla sudjelovanjem u projektu.

Stečena znanja i vještine mlada osoba (po potrebi uz pomoć nekoga u mentorskoj funkciji) utvrđuje i opisuje koristeći kao okvir 8 ključnih kompetencija:

- **KOMUNIKACIJA NA MATERINJEM JEZIKU**
Sudjelovanje u projektu omogućava mladima razvijanje komunikacijskih vještina npr. razgovorom s drugim sudionicima, slanjem elektroničke pošte različitim primateljima, osmišljavanjem i pisanjem teksta za plakat ili brošuru itd.
- **KOMUNIKACIJA NA STRANIM JEZICIMA**
Tijekom međunarodnog projekta mlada je osoba u doticaju s drugim jezicima i kulturama te sudjelovanje u takvom projektu mladima omogućava učenje novih riječi ili izraza na stranim jezicima te jačanje samopouzdanja i sigurnosti u komunikaciji na stranom jeziku.
- **MATEMATIČKA KOMPETENCIJA I OSNOVNE KOMPETENCIJE U PRIRODOSLOVLJU I TEHNOLOGJI**
Mladi, primjerice, sudjelovanjem u izradi proračuna aktivnosti i vođenjem računovodstvene evidencije u MS Excel-u stječu matematičke vještine, dok se tehničke vještine mogu steći reguliranjem električnih priključaka za kompjutorsku ili glazbenu opremu, korištenjem fotoaparata i kamerom, gradnjom nečega za projekt itd.
- **DIGITALNA KOMPETENCIJA**
Digitalne vještine stječu se učenjem korištenja računalom: slanje e-mailova, rad u novim programima, izrada plakata korištenjem grafičkih programa itd.
- **UČITI KAKO UČITI**
Mlada osoba ima priliku prepoznati način učenja putem kojeg usvaja najviše znanja (npr. u razgovoru s drugima, samostalnim traženjem podataka, pohađanjem radionica, formalnim učenjem,...) i tako postati svjesna vlastitog načina učenja.

- **SOCIJALNA I GRAĐANSKA KOMPETENCIJA**

Mladi sudjelovanjem u projektu imaju mogućnost osvijestiti i prepoznati svoje društvene i građanske vještine te ih unaprijediti ili naučiti: poštovanje drugih ljudi, način izražavanja vlastitog mišljenja ili kritike, ophođenje s drugim ljudima, donošenje odluka neovisno o mišljenju okoline, odgovornost za zadatke itd.

- **INICIJATIVNOST I PODUZETNOST**

Sudjelovanje u projektu omogućava mladima da iznesu svoje ideje i snove te ih ohrabruje da ih ostvare sami, a ne da ih „netko ostvari za njih“ ili da ostanu neostvareni.

- **KULTURNA SVIJEST I IZRAŽAVANJE**

Upoznavanjem drugih sudionika u projektu mladi upoznaju i cijene kako vlastitu kulturu tako i kulturu sudionika iz drugih zemalja te njihove običaje.

Svaki korisnik financijske potpore programa Mladi na djelu odgovoran je za sljedeće:

- informiranje svih sudionika uključenih u projekt o njihovom pravu na Youthpass potvrdu
- izdavanje Youthpass potvrde svim sudionicima koji je zatraže.

Za više informacija o Youthpassu:

- službena Youthpass stranica - www.youthpass.eu
- publikacija Youthpass for all - dostupna na www.salto-youth.net

Svi mladi koji su sudjelovali u projektima unutar programa Mladi na djelu preko Agencije za mobilnost i programe EU prije 2011. godine imaju pravo retrogradno dobiti Youthpass potvrdu.

Završno izvješće

Nakon završetka projekta, Agenciji za mobilnost i programe EU potrebno je poslati ispunjeno završno izvješće, što je vaša ugovorna obveza te je ujedno i zahtjev za isplatu preostalog iznosa novčane potpore.

Izvješće projekta sastoji se od ovih dijelova:

- obrasca završnog izvješća za godinu u kojoj vam je odobren projekt
- rasporeda aktivnosti (dnevnog i/ili mjesečnog, ovisno o aktivnosti)
- izvornika potpisne liste sudionika (posljednja stranica obrasca za završno izvješće)
- obračunskog lista za putne troškove (samo za aktivnosti koje uključuju putne troškove) u kojem navodite sve putne karte i njihove iznose za koje tražite refundaciju
- dokaza o plaćanju svih troškova koji se računaju na temelju stvarnih troškova (računa, putnih karata, ukrajnih propusnica u slučaju putovanja avionom, preslika vize, itd.); u slučaju dostavljanja kopija izvornih dokumenata, kopije moraju biti ovjerene službenim pečatom korisnika te potpisom zakonskog zastupnika
- primjeraka svih materijala nastalih u sklopu projekta (npr. promotivni materijali, brošure i sl.)

Potpisano i pečatirano izvješće, zajedno sa svom popratnom dokumentacijom, šaljete u roku od 60 dana od dana završetka projekta na adresu Agencije i e-mailom na yia@mobilnost.hr.

Agencija će analizirati financijski i narativni dio vašega završnog izvješća, po potrebi od vas tražiti dopune i dodatna objašnjenja te vas u roku od 45 dana od dana primitka izvješća obavijestiti o ishodu analize. Ovisno o ishodu analize i konačnom utvrđenom iznosu financijske potpore, Agencija će obaviti drugu isplatu ili od vas zatražiti povrat dijela sredstava.

IV. ŠTO NAKON PROJEKTA

Nakon što ste dovršili započeti projekt, vjerojatno se pitate što dalje. Evo nekoliko ideja:

- Nastavite širiti i iskorištavati rezultate projekta! Bez obzira na to što je projekt završen, on ima neke trajne rezultate (materijalne i nematerijalne) koji ostaju i nakon datuma završetka projekta
- Organizirajte novi projekt! Sad kad imate iskustva, zašto se ne biste odvažili na provedbu još jednog projekta? Program Mladi na djelu nudi pregršt mogućnosti i aktivnosti. Možete nastaviti suradnju s istim partnerima ili pronaći nove. Prije prijave novog projekta svakako se informirajte o eventualnim novostima u programu Mladi na djelu. Iako program Mladi na djelu službeno završava 2013. godine, nastavak mogućnosti za mlade i neformalno učenje osigurat će se i u novoj generaciji europskih programa za razdoblje od 2014. do 2020. godine.
- Usavršavajte se! Nacionalne agencije nude mnoge mogućnosti za osposobljavanja na nacionalnoj i europskoj razini, bilo vezanih za program Mladi na djelu, bilo za općenit rad s mladima.

Agencija za mobilnost i programe Europske unije /
Agency for Mobility and European Union Programmes
Gajeva 22
10000 Zagreb

Urednica: Tina Šarić

Dizajn: KO:KE kreativna farma

Tisak: Intergrafika

Naklada: 500 primjeraka

Zagreb, listopad 2012.

Ova publikacija se financira uz podršku sredstava Europske komisije.

Ova publikacija odražava isključivo stajalište autora publikacije i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

Odjel za program Mladi na djelu
Agencija za mobilnost i programe EU
Gajeva 22
10000 Zagreb
T +385 (0) 1 5005 635
F + 385 (0) 1 5005 699
yia@mobilnost.hr
www.mobilnost.hr